

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 47.

NOVO MESTO, 21. novembra 1952

CETRILETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETER

ŽIVAHNA VOLILNA RAZGIBANOST V DOLENJSKIH OKRAJIH

Frontovci bodo volili v ljudske odbore svoje najboljše člane

Končani so zbori volivcev, na katerih so bili izbrani kandidati za občinske in okrajne ljudske odbore ter zbor proizvajalcev. Izmed sprejetih kandidatov bodo volivci v nedeljo 7. decembra izbrali najboljše. Skoraj povsod so volivci sprejeli za kandidate tiste, ki so jih predlagali frontovci iz vrst svojih najboljših članov, ki so bili že doslej znani po svoj poštrednosti, predanosti stvari napredka ter so dokazali, da so vredni zaupanja ljudi. Ponekod je prišlo na zborih volivcev tudi do poizkusa nasprotnikov, da bi vrinili med kandidate svoje ljudi, največkrat pod krinko nekeke »gospodarske razgledanosti« in »dobrih gospodarjev«, ki naj bi znali voditi občino ali okraj vse drugače, kot so jo vodili dosednji odborniki, predvsem pa naj bi se po njihovem »borili proti davkom«. Tak primer je bil v brusniški občini, sent-

rupeški, mokronoški in škocjanski dolini. Da so bili med takimi predlaganimi kandidati največkrat veliki kmetje ter gospodarski in politični spekulant, ki so vse doslej stali ob strani ali pa na vse načine zavirali naš gospodarski razvoj, ni potrebno še posebej poudarjati. Ob budnosti Fronte se jim je to le malokje posrečilo, kolikor pa so le prišli na kandidatne liste, bodo spriči naprednejših kandidatov pri volitvah ostali v manjšini. Nadvse zanimiv je primer poizkusa vrinjenja svojih agentov v občinski ljudski odbor na Catežu pri Veliki Loki. Tu so prišli na zbor volivcev nečlani Fronte organizirano z župnikom v sredini. Ko s svojo listo spriči budnosti Fronte in ostalih organizacij niso uspeli, jo je naprej stisnil iz dvorane župnik, za njim pa še njegovi zvesti.

Frontovci bodo na volitvah 7. decembra oddali svoje glasove za tiste svoje najboljše člane, ki so jih predlagali in sprejeli na kandidatno listo. Ni dovolj samo predlagati kandidata in doseči, da je sprejet, treba je poskrbeti, da bo tak član tudi izvoljen. To velja zlasti za ženske kandidate. Žene morajo priti v ljudske odbore, to naj bo volilno gesto Fronte in ostalih ljudskih organizacij! V vseh volilnih enotah za volitve odbornikov občinskega in okrajnega odbora so bili na predlog Fronte sprejeti kandidati, ki so vredni zaupanja volivcev, kar so že do sedaj nešteto krat z delom dokazali.

V Veliki Loki so za kandidata za okrajni ljudski odbor predlagali na prvo mesto Jožeta Borštnarja, narodnega heroja in sekretarja okrajnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. V tej občini kandidirajo še znana aktivistka in borka za delavske pravice Marija Kovačič iz Krtine, Ciril Bukovec, sedanjí predsednik občinskega ljudskega odbora, borec-partizan, ter drugi. Na Uršnih selih so volivci soglasno izvolili za kandidata Viktorja

rišic in tovarišev. Volivci druge volilne enote so soglasno izvolili za kandidata Jožeta Udovca, sedanjega predsednika mestne občine, v prvi volilni enoti pa so izvolili kot kandidate za okrajni ljudski odbor Eno Musar, ravnateljico učiteljskega, in Marijo Ferlič. V tretji volilni enoti kandidira Miha Počrvina, sekretar mestnega komiteja, star španjski borec, v šesti pa Boris Andrijašič,

V 5. volilni enoti v Novem mestu kandidira tovariš Franc Matko, 60% invalid iz NOB

predsednik Turističnega društva in gospodarskega sveta pri mestnem ljudskem odboru. V volilni enoti Irča vas je na prvem mestu kot kandidat za okrajni ljudski odbor znana profitašistična delavka Terezija Kožar, v deveti volilni enoti pa Danica Modic, upravnica bolnišnice. Na volišču osme volilne enote je med kandidati tudi profesor Julij Titl, ki ga sicer Novomeščani še malo poznajo, je pa star borec za socializem in vnet prosvetni delavec, ki bo s svojim znanjem in sposobnostjo lahko veliko storil na kulturno-prosvetnem področju.

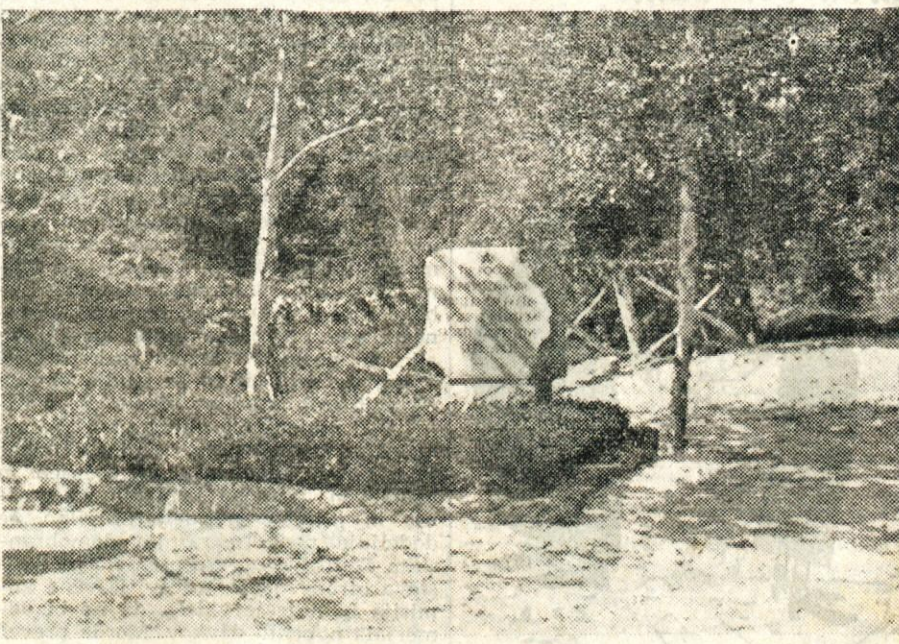
Poleg naštetih je seveda še veliko drugih kandidatov, ki jih je predlagala Osvobodilna fronta in za katerih izvolitev se bodo zavzeli vsi frontovci. Po vse vseh bodo pred volitvami frontni sestanki, na katerih se bodo frontovci še podrobneje pogovorili tako o kandidatih kot o samih volitvah. Poskrbeti morajo, da bo o tem seznanjen sleherni volivec, tako da bodo volitve 7. decembra mogoča manifestacija za najboljše kandidate.

JUGOSLOVANSKI KOKS NOVA ZMAGA V BITKI ZA SOCIALIZEM

15. novembra je 35 velikih peči v ogromni, novo zgrajeni koksarni v Lukavcu dalo prvih 40 vagonov prvovrstnega koka, ki ga je tovarna takoj poslala našim velikim železarnam na Jesenice, v Sisak, Vares in Zenico. Prvič v naši zgodovini smo po zaslugi učnjaka profesorja Maksa Samca in inženirja Boža Popovića dobili iz zmesi rjavega premoga in lignita metalurški koks, brez katerega bi delo v naših železarnah obstalo. Drugod po svetu pridobivajo koks iz črnega premoga, katerega pa v naši državi nimamo veliko. Zato je zasluga obeh učenjakov, da smo iz rjavega premoga in lignita, ki ga imamo v naši državi na milijarde ton, začeli pridobivati koks, ki je naj-

večjega pomena za naše gospodarstvo. Vsako leto plačujemo za uvoženi koks po 24 milijard dinarjev tujim državam; odslej nam bo koksarna v Lukavcu dajala tretjino letne porabe koka.

Koksarno, ki je med najmodernejšimi tovarnami v Srednji in Južni Evropi, je zidalo 13.000 delavcev-mladincev, inženirjev in tehnikov, ki so za postavitev velike separacije lignita, stolpa in bunkerja za premog, rezervarja za plin in ostale tovarniške naprave vložili v to delo nad milijon delovnih dni. — Sredi januarja bo začelo obratovati v Lukavcu nadaljnjih 40 peči za metalurški koks, ki so jih začeli dne ogrevati s plini, ki nastajajo pri proizvodnji koka.

»Tu počiva 6 nepoznanih partizanov, padlih v borbi z nemškimi fašisti v ofenzivi 1. 1943. — nam govori kamen na Frati nad tihim, zadnjim domovanjem junakov velike domovinske vojne. Takih spomenikov je polna vsa domovina. Za nas so padli, na urvih strazah so in bodo ostali za vedno, sredi nas živi spomin na herojski lik neznanega partizana

Stražani napovedujejo tekmovanje

V Straži je bil v soboto zvečer zbor volivcev, katerega se je udeležilo nad 300 delavcev in kmetov. Tako dobro obiskanega zbora volivcev v Straži še ni bilo, po dosedanjih podatkih pa je bil to po številu udeležencev najboljši zbor volivcev v novomeškem okraju. Potem ko so volivci z velikim zanimanjem poslušali poročilo o delu okrajnega ljudskega odbora ter predvidenih bodočih nalogah, so izvolili kandidate za okrajni ljudski odbor. Na prvo mesto so dali znanega naprednega kmetovalca zadružnika Franca Rajerja. Organizacija OF in ZB v Straži sta lahko za vzgled organizacijam v drugih občinah, kaj se da napraviti, če se člani zavdajo svoje odgovornosti za izvedbo volitev. Na koncu zbora volivcev so na predlog Fronte sprejeli sklep, da napovedo tekmovanje za izvedbo volitev vsem občinskim odborom OF in ZB v tehle točkah:

Kdo bo imel večjo udeležbo in kje bodo vsi volivci pred volitvami najbolj seznanjeni s pomenom volitev. Pred

volitvami bodo imeli še po vseh vaških odborih OF sestanke, na katerih se bodo pogovorili o pomenu volitev in kandidatih z vsemi volivci, tudi v tistimi, ki na zbor volivcev niso mogli priti.

V Drganjih selih, znani partizanski vasi, so sprejeli sklep, da bodo tudi tokrat končali volitve do 8. ure s 100% udeležbo. Občinski odbor OF Zagradec je že pred časom napovedal tekmovanje občinskim odborom Hinje in Žužemberk, občinski odbor OF na Dvoru pa je napovedal tekmovanje Žužemberku, Zagradcu in Hinjam. Volivci novomeške volilne enote Irča vas so napovedali tekmovanje vsem ostalim volilnim enotam v Novem mestu: kdo bo prej zaključil volitve, kdo bo imel lepše urejeno volišče in kje bo udeležba največja.

O napovedih medsebojnega tekmovanja poročajo tudi od drugod, prav bi pa bilo, da bi med tekmovalne točke vnesli še posebno točko, kje bodo izvolili največ žena v ljudske odbore.

Pred volitvami na Kočevskem

Volivci obmejne slovenske občine Draga pri Loškem potoku so že zaključili zbor volivcev za izbiro kandidatov v občinski in okrajni ljudski odbor. Za kandidate v občinski ljudski odbor je bilo predlaganih 36 članov Fronte in komunistov. Med temi so tri žene, med njimi tudi znana politična delavka, učiteljica Tilko Penič. V občini Draga bo izvoljenih 13 odbornikov. Za okrajni ljudski odbor so bili predlagani štiri kandidati, izvoljena pa bosta dva. V tej znani partizanski občini so Fronta in vse ostale množične organizacije zelo aktivne. Po vseh volilnih enotah so imeli pred zbori volivcev dobro pripravljene predvolilne sestanke, zato so tudi zbori povsod dobro uspeli. Pohvaliti je treba tudi delo dosedanjega občinskega odbora, ki je s pravišnim tolačenjem med davkoplačevalci dosegel, da imajo ti samo še okrog 20.000 dinarjev zaostanka davkov iz četrte

akontacije, tako da je občina sedaj v tem pogledu na prvem mestu v okraju.

V Loškem potoku, kjer sestavlja prebivalstvo skoraj polovica delavstva, kandidira v občinski ljudski odbor 20 kmetov in 14 delavcev. Med kandidati sta tudi dve ženi: Antonija Mihelič s Hriba, ki je znana kot napredna žena že iz stare Jugoslavije, in Marija Segar iz Segove vasi, partizanska vdova, ki je tudi napredna in zelo delavna v vseh množičnih organizacijah, zlasti pa v AFZ. V novi občinski odbor bo izvoljenih 13 odbornikov. Za okrajni odbor so volivci predlagali štiri kandidate, izvoljena pa bosta dva. Ob izbiri kandidatov v Loškem potoku je treba omeniti, da premalo gledajo na udeležbo žena na kandidatih listah. Nerazumljivo je tudi to, da ni bila predlagana nobena žena iz znane partizanske vasi Travnika, ker nosijo ravno žene tega kraja največji delež kulturnega in gospodarskega razvoja. K. O.

»Kdor ni z nami, je proti nam!«

so rekli šentrupeški volivci Baniču, Novaku in drugim

Nedelavnost množičnih organizacij v šentrupeški občini bi imela skoraj posledico, da bi namesto zavednih frontovcev in poštenih delovnih ljudi prišli na kandidatno listo vaški veljaki ter prikriti in odkriti sovražniki napredka. Vsi ti so prišli na prvo zbor volivcev organizirano pod vodstvom kovača Baniča iz Šentrupe, ki je tudi poveljnič gasilcev, čeprav ni član OF. Predložili so kandidatno listo in hoteli na vsak način vriniti svoje »zastopnike« v bodoči občinski ljudski odbor. Kmeta Novak in Krmelj iz Brinja, ki sta si skoraj vedno v laseh, sta ta večer po-

zabila na medsebojni spor in nastopila složno. Kot se za ljudi enake politične miselnosti spodobi. Novak je že bil svojačasno odbornik krajevnega ljudskega odbora, pa je svoje dolžnosti kaj slabo opravljal, saj se niti sej ni udeleževal. Svojo zavednost pa je pokazal najbolj pred nekaj dnevi, ko je vrnil legitimacijo OF! Na sestanku je odločno nastopil proti temu, da bi na kandidatno listo dali tudi dobre mladince, češ kaj bo mladina, čeprav je poštrednovalno delo šentrupeške mladine dobro znano daleč naokoli.

Ker prvi zbor volivcev ni bil sklepčen, je bil 11. novembra sklican drugi. Tega se je udeležilo 68 volivcev. Prišli so v večjem številu tudi frontovci, ki so končno spregovorili in sneli krinko z obraza nekaterih kandidatov. Šentrupečani še niso pozabili, da je bil Ivan Perše aktivni belogardist, ki po vojni ni pokazal volje, da bi popravil, kar je proti svojemu ljudstvu zagrešil med vojno. Tudi to vedo, da je Janko Košak iskal zavetja pri Nemcih takrat, ko so najbolj zavedni fantje in moške s puško v rokah umirali za pravično stvar vseh poštenih ljudi. Ljudi kova Banič, Košak, Novak in Perše šentrupečani ne želijo imeti v občinskem ljudskem odboru, zato so jih izbrisali ter izvolili za kandidate zavedne in poštrednevalne člane OF, ki bodo delali v interesu vseh občanov in skupnosti.

Ob tej priliki je treba poudariti tudi žalostno dejstvo, da je v upravnem odboru gasilske organizacije kar pet odbornikov, ki niso člani OF. Zato ni čudno, da nastopa združena reakcija prav pod okriljem gasilskega društva. Značilen je tudi nastop upokojenca Franca Dobenca, ki se na zboru volivcev zahteval, da se prekliche odlok o omejitvi zvonjenja.

Predlog družbenega plana za 1. 1953 dan v razpravljanje

Gospodarski svet FLRJ je dal v javno razpravo predlog družbenega plana za leto 1953. Po tem predlogu bomo v letu 1953 ob najmanjši izrabi zmogljivosti dosegli celotni družbeni bruto proizvod 979 in pol milijarde din, iz katerega izvira po odbitku amortizacije 873 milijard narodnega dohodka. Od planiranega narodnega dohodka odpade na kmetijstvo 312,7 milijarde dinarjev.

Družbeni plan je dan v javno razpravljanje, da imajo podjetja, gospodarske organizacije in sploh vsi delovni ljudje možnost, da s svojimi predlogi in pripombami prispevajo k dokončni izdelavi družbenega plana, ki ga bo sprejela Ljudska skupščina FLRJ.

Vremenska napoved

Nestavno, s pogostimi padavinami. Domnevni padavinski dnevi 20., 22., 25., 27. in 29. novembra.

Od tedna do tedna

Nadaljujmo, kjer smo zadnjič nehali — pri grških volitvah. V nedeljo se je večina grških volivcev odločila za Papagosa, vodjo »Zbiranja grškega naroda«. To je razmeroma še mlada stranka, ki jo je ustanovil nekdanji poveljnik grških oboroženih sil Papagos in je že pri prejšnjih volitvah l. 1951 dobila od vseh strank največ glasov. Ker pa je takrat imela koalicijske Plastirasove stranke centra in Venizelosove liberalne stranke skupaj vendarle premoč nad Papagosom, je ta ostal v opoziciji. Na letošnjih volitvah pa je »Zbiranju grškega naroda« pripomogel večinski sistem in pokopal koalicijske, prisodil od tristo poslancev v parlamentu 241 mest pripadnikom Papagosa, ki je že sestavil novo grško vlado.

Kakor so naši vodilni politiki rekli ob ameriških volitvah, prav tako velja tudi zdaj za Grčijo: to je stvar grškega ljudstva, za koga se odloči in kako bo urejevalo notranje razmere. Nas pri vsem zanimajo bolj grško-jugoslovanski odnosi. Vemo, da so bila že s precejšnjim uspehom kronana prizadevanja, ki sta se jih lotili obe državi, da bi se čimbolj zblížali. Nedavno tega je maršal Tito dejal v razgovoru z dvema dopisnikoma »New York Timesa« glede odnosov z Grčijo, »da smo v kratki dobi napravili velik napredek, ker smo vzpostavili prijateljske zveze z gospodarstvom in kulturnem pogledu. Najprej se sklene prijateljstvo in sodelovanje na gospodarskem in kulturnem področju, področju, kakor tudi politično sodelovanje, potem pa se store vsi drugi ukrepi, ki so potrebni za varnost države.«

Marsikje po svetu pa so sodili, da se je Jugoslavija zblížala s Plastirasovo Grčijo, medtem ko bo zdaj pod Papagosom drugače. Res se je Plastiras izkazal za iskrenjšega našega prijatelja, toda ko so bili grški poslanci v Jugoslaviji in naši v Grčiji, ko so v Atenah obiskali tudi Papagosa, ni bilo čuti kakih posebne razlike med mnenji posameznih političnih skupin in so prav tako somišljeniki Papagosovega »Zbiranja grškega naroda« z veseljem pozdravljali zblížanje obeh sosednjih držav. Tako upravičeno sklepamo, da sprememba v Grčiji ne bo negativno vplivala na naše odnose, ampak da bomo začeto uspešno nadaljevali. Pri vsem tem namreč ne gre za mešanje v notranje zadeve naše ali njihove države, gre za mirno in prijateljsko sožitje in v primeru nevarnosti za skupno obrambo.

Prav taki odnosi, kakršne skuša ustvariti Jugoslavija z miroljubnimi narodi in državami, bi morali biti zgled vsem, ki v današnjem razburkanem svetu ne najdejo ali nočejo najti prave poti mednarodnega sodelovanja. Mnoge težave bi na ta način odpadle, več zaupanja bi imeli ljudje v bodočnost in v miru bi se lahko posvetili sreči in blagostanju vseh. Zasedanje Generalne skupščine OZN v New Yorku pa nam pove, da ni tako, ampak da imajo še vse preveč moči mrčne sile, ki rovarijo proti tem svetlim ciljem.

Ni čudno, da se marsikoga poloti dvom v nadaljnji razvoj Združenih narodov, ko sliši o neskončnih prekanjih in temnih aferah, kakršna je nastala ob samomoru vidnega funkcionarja sekretariata OZN Fellerja. Premlevanje korejskega vprašanja tudi v preteklem tednu po »zaslugi« Moskve, ni privedlo za korak bliže premirju. Obeta pa se spet nov spopad ob kolonialnem vprašanju, ko se Francija in druge kolonialne sile upirajo razpravljanju o Tunisu in Maroku, ker se boje, da bi osodili njihovo politiko. Ostane pa še vedno upanje, da bodo srednje in male države, ki dobivajo čedalje odločnejši glas, zavrele razne sovražne naklepe okrog OZN in to pomembno mednarodno organizacijo obdržale pri življenju, še več, pripomogle, da bo vse bolj služila svojim namenom.

Tovarišica Malči Kos, vdova po borec NOV, kandidira v Irči vasi

Zupančiča, sedanjega predsednika okrajnega ljudskega odbora. Zahtevali so celo, da ne bi imel nobenega sokandidata in so samo na njegovo izrecno željo predlagali še dva. V Dobriču je med kandidati na prvem mestu znana aktivistka, sestra narodnega heroja Francka Slak. V mirnopoški občini se bodo frontovci borili za izvolitev sedanjega predsednika občinskega ljudskega odbora Franca Šiškota in staro aktivistko, zavedno tovarišico Franco Kebe. Šiško je kot predsednik občinskega ljudskega odbora že v kratkem času pokazal, da bo s svojo sposobnostjo lahko še veliko koristil mirnopoški dolini. V Vel. Gabru je med kandidati Franc Markovič iz Primskovega; ki ga pozna vsa bližnja in daljna okolica kot poštenega in poštrednevalnega človeka. Na Mirni imajo za kandidata Tudi Vladimira Berceta, znanega prosvetnega delavca in učitelja, v Mokronogu pa je najvidnejši kandidat Franc Milavec, sedanjí predsednik občine. V Zagradcu je med kandidati napredna žena Alojzija Vidmar, v Hinjam pa Cilka Škufca. V Dolenjskih Toplicah so za kandidate v okrajni ljudski odbor izbrali samo tovarišice, prav tako tudi v I. terenu v Novem mestu. V Sentjerneju je med kandidati Maks Vale, eden prvih partizanov šentjernejske doline, ki bo v kratkem prišel na službovanje v svoj domači okraj. V gotovoški občini sta najvidnejša kandidata Draganova Minka iz Stopič in Lojze Muren iz Podgrada, ljudski poslanec in predsednik občine, v Trebnjem pa so dali na kandidatno listo na prvo mesto Franca Zidarja, sekretarja občinskega komiteja ZKJ.

Tudi Novomeščani so za svojo kandidate izbrali vrsto predanih in poštrednevalnih, že do sedaj znanih tova-

Gornje Sušice

V Šolskih počitnicah je mladinska brigada pridno delala na Loku, da bi čimprej naredila Novemu mestu prepotrebne športne naprave. Nato pa je to začelo tudi zaspalo. Pred dnevi, ko je bilo lepo vreme, pa so novomeški dijaki zopet pričeli delati. Odmerjen je bil prostor za izvajanje prostih vaj, kar je bilo vozilo ugaske. Navozili so skupno že 3930 samokolic, prav tako pa so se posebno odlikovali dijaki, predvsem pa dijakine učiteljice, ki so v dveh urah prevozili 360 samokolic. Ko se bo ugaske preko zime usedel, bodo spomnili nanj navozili prvi in posejali angleško travo. Spomnili bo treba takoj tudi uredit trenažo in novo pot ob Krpi, nato pa bodo pričeli graditi atletski stadion. Spomniti ne smemo tudi, da so stroški za ureditev okoli 6000 veliki. Ljudski odbor mestne občine je že znesel, da bo v ta namen prispeval znaten obnos, prav tako pa tudi tovelodna organizacija Partizan iz Ljubljane. Tudi okrajni ljudski odbor bo nekaj prispeval, saj bodo na Loku razna tekmovalna v okrajnem merilu. Z raznih podpor na Loku bodo dobili tudi s posredovanjem delom naše mladine, lahko pričakovamo, da bomo v najkrajšem času imeli na Loku stadion, ki bo lahko ponos vsi Dolenjski.

J. G.

Ureja uredniški odbor – Odgovorni urednik
Tone Gošnik – Tiska tiskarna »Ljudske pravice«
v Ljubljani – Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Ljubljanska cesta 25
– Poštni predal 33 – Telefon uredništva in uprave 127 – Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu št. 616-1-90332-1 –
Četrtna naročnina 100 din, polletna 200 din,
celoletna 400 din

